

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง ข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562¹

อภิญา ประมาพันธ์²

จากการศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 ผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์ในการศึกษาถึงความเป็นมา แนวความคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล รวมถึงมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทยและต่างประเทศ ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้มีความรู้ ความเข้าใจว่า ในปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วทางด้านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่นำมาใช้งานอย่างแพร่หลาย โดยเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ไม่ว่าจะในเรื่องการติดต่อ สื่อสาร การซื้อขายสินค้าหรือการบริการ การทำธุรกรรมต่าง ๆ การค้นคว้าหาข้อมูล หาความรู้ หรือเพื่อความบันเทิง มีความสะดวกสบาย รวดเร็ว ทำให้การเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลมีการถ่ายโอนกันได้ง่ายโดยสะดวก โดยปัจจุบันพบว่าการล่วงละเมิดถึงข้อมูลส่วนบุคคลเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจโดยรวม และอาจมีผลกระทบจนสร้างความเดือดร้อนรำคาญหรือละเมิดต่อสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของเจ้าของข้อมูลเป็นอย่างมาก

แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าจะได้มีการตราพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 เพื่อให้มีมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทยแล้ว มีการบัญญัติความรับผิดในทางแพ่ง บทกำหนดโทษในทางอาญา โทษทางปกครอง แต่ก็ยังมีการละเมิดถึงสิทธิในความเป็นอยู่ การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลโดยไม่ได้รับความยินยอม การใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับความยินยอม อีกทั้งยังกำหนดขอบเขตของข้อยกเว้นอย่างกว้างขวาง ส่งผลให้มีช่องว่างในการตีความได้หลากหลาย อีกทั้งยังมี

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์จรล เสง้วินยา และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ประทีป ธนียผล และรองศาสตราจารย์จุฑพร วงศ์ทองสรรค์

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ช่องว่างในบางเรื่องที่ถูกกฎหมายไม่กำหนดครอบคลุม และอาจทำให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้นได้รับผลกระทบ โดยเป็นประเด็นปัญหาทางกฎหมายอยู่ ดังต่อไปนี้

ปัญหาประการแรก คือปัญหาการคุ้มครองข้อมูลของผู้หย่อนความสามารถ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 20 ซึ่งเจ้าของข้อมูลเป็นผู้หย่อนความสามารถ ได้แก่ ผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ และคนเสมือนไร้ความสามารถ โดยการให้ความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลที่เป็นผู้เยาว์ มีการกำหนดยกเว้นผู้เยาว์ที่บรรลุนิติภาวะโดยการสมรสโดยที่ไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ใช้อำนาจปกครองทั้งที่ผู้เยาว์นั้นยังไม่บรรลุนิติภาวะ และไม่ใช้เกณฑ์อายุของผู้เยาว์เป็นหลักในเรื่องของการได้รับความยินยอมจากผู้ใช้อำนาจปกครอง อีกทั้งในกำหนดเกณฑ์อายุของผู้เยาว์ต่ำเกินไป โดยกำหนดว่าในกรณีที่ผู้เยาว์มีอายุไม่เกินสิบปี ให้ขอความยินยอมจากผู้ใช้อำนาจปกครองที่มีอำนาจกระทำการแทนผู้เยาว์แทน อีกทั้งในกรณีที่กำหนดให้ผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์เป็นผู้ให้ความยินยอมแทนคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ แต่ก็มีได้มีการกำหนดถึงบุคคลวิกลจริต ที่ศาลยังมิได้มีคำสั่งตั้งบุคคลใดเป็นผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์ ว่าบุคคลวิกลจริตนั้นควรได้รับความยินยอมจากบุคคลใด จึงทำให้เกิดประเด็นปัญหาในเรื่องของผู้หย่อนความสามารถ ที่ควรกำหนดให้ชัดเจน ซึ่งควรที่จะตระหนักถึงความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเหล่านี้เป็นพิเศษ

ปัญหาประการที่สอง ปัญหาการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 26 (2) ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมโดยชอบด้วยกฎหมายที่มีการคุ้มครองที่เหมาะสมของมูลนิธิ สมาคม หรือองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการเมือง ศาสนา ปรัชญา หรือสหภาพแรงงานให้แก่สมาชิก ผู้ซึ่งเคยเป็นสมาชิก หรือผู้ซึ่งมีการติดต่ออย่างสม่ำเสมอกับมูลนิธิ สมาคม หรือองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวโดยไม่ได้เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นออกไปภายนอกมูลนิธิ สมาคม หรือองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรนั้น ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อในลัทธิ ศาสนาหรือปรัชญา พฤติกรรมทางเพศ ประวัติอาชญากรรม ข้อมูลสุขภาพ ความพิการ ข้อมูลสหภาพแรงงาน ข้อมูลพันธุกรรม ข้อมูลชีวภาพ หรือข้อมูลอื่นใดซึ่งกระทบต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทำนองเดียวกันตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ข้อมูลดังกล่าวเหล่านี้ ถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว แต่มีข้อยกเว้นเกินความจำเป็นให้มูลนิธิ สมาคม หรือองค์กรไม่แสวงหากำไร สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล และเปิดเผยข้อมูลที่มีความอ่อนไหวได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมโดยชัดแจ้งจากเจ้าของข้อมูล แม้จะเป็นกิจกรรมภายในของ

องค์กร และไม่มีมาตรการที่รัดกุมเหมาะสมเพียงพอ หรือไม่มีมาตรการที่จะกำหนดให้คำนึงถึงประโยชน์
ของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

ปัญหาประการที่สาม ปัญหาเรื่องระยะเวลาในการดำเนินการลบ หรือทำลาย ข้อมูลส่วนบุคคล โดย
เจ้าของข้อมูลมีสิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการลบ หรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคล
เป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูล
ส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 33 วรรคหนึ่ง เมื่อข้อมูลส่วนบุคคลนั้นหมดความจำเป็นในการเก็บรักษาได้
ตามวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล หรือในกรณีเมื่อเจ้าของข้อมูลส่วน
บุคคลถอนความยินยอมในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลและผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล
ไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นได้ต่อไป หรือหากในกรณีที่
เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลคัดค้านการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 32 (1) หรือเป็น
การคัดค้านตามมาตรา 32 (2) เมื่อข้อมูลส่วนบุคคลได้ถูกเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยโดยไม่ชอบด้วย
กฎหมายตามที่กำหนดไว้ในหมวดนี้ และผู้ควบคุมข้อมูลไม่อาจปฏิเสธคำขอนั้นได้ แต่จะเห็นได้ว่าเมื่อ
เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้นได้ดำเนินการใช้สิทธิดังกล่าวแล้ว กฎหมายไม่ได้ทำการบัญญัติให้ชัดเจนว่า จะ
มีมาตรการในการดำเนินการลบภายในระยะเวลาใด ซึ่งเป็นช่องว่างในความล่าช้าที่จะให้ผู้ควบคุมข้อมูล
ส่วนบุคคลนั้นยังเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลโดยที่เจ้าของข้อมูลนั้นได้ใช้สิทธิขอให้ดำเนินการลบ
หรือทำลายดังกล่าวแล้ว

ปัญหาประการที่สี่ ปัญหาในเรื่องหลักความถูกต้องของข้อมูลส่วนบุคคล ในพระราชบัญญัติ
คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 35 ผู้ที่ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องดำเนินการให้ข้อมูลส่วน
บุคคลนั้นถูกต้อง เป็นปัจจุบัน สมบูรณ์ และไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด โดยเจ้าของข้อมูลนั้นมีสิทธิที่จะ
ขอให้แก้ไข หรือสิทธิในการขอให้ระงับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งจะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติคุ้มครอง
ข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลบันทึกรายการที่มีการเก็บรวบรวม วัตถุประสงค์
ของการเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาในการเก็บรักษาข้อมูล สิทธิและวิธีการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลและ
กำหนดให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล สามารถตรวจสอบได้ แต่ไม่ได้มีการกำหนดขั้นตอนหรือระยะเวลาไว้
หากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล มีการตรวจสอบข้อมูลแล้วเห็นว่า ข้อมูลนั้นไม่ถูกต้อง ไม่เป็นปัจจุบัน หรือไม่
สมบูรณ์และอาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิด ผู้ที่ควบคุมส่วนบุคคลนั้นจะต้องดำเนินการอย่างไรและภายใน
ระยะเวลาที่เหมาะสมอย่างไร

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 เพื่อให้การบังคับใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในประเด็นปัญหาต่อไปนี้

1. ปัญหาการคุ้มครองข้อมูลของผู้หย่อนความสามารถ ในกรณีนำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาบังคับใช้ในการขอความยินยอมของผู้เยาว์บรรลุนิติภาวะโดยการสมรส และกำหนดอายุขั้นต่ำของผู้เยาว์ที่จะต้องขอความยินยอมจากผู้ใช้อำนาจปกครองนั้นต่ำเกินกว่าสมควร อีกทั้งมิได้กำหนดในเรื่องของการขอความยินยอมของผู้ใช้อำนาจของบุคคลวิกลจริตไว้ จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 20 ดังนี้

เดิม มาตรา 20 บัญญัติว่า “ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นผู้เยาว์ซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะโดยการสมรส หรือไม่มีฐานะเสมือนดังบุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วตามมาตรา 27 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่การให้ความยินยอมของผู้เยาว์ไม่ใช่การใด ๆ ซึ่งผู้เยาว์อาจให้ความยินยอมโดยลำพังได้ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 22 มาตรา 23 หรือมาตรา 24 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ใช้อำนาจปกครองที่มีอำนาจกระทำการแทนผู้เยาว์ด้วย

(2) ในกรณีที่ผู้เยาว์มีอายุไม่เกินสิบปี ให้ขอความยินยอมจากผู้ใช้อำนาจปกครองที่มีอำนาจกระทำการแทนผู้เยาว์

ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นคนไร้ความสามารถ การขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว ให้ขอความยินยอมจากผู้อนุบาลที่มีอำนาจกระทำการแทนคนไร้ความสามารถ

ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ การขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว ให้ขอความยินยอมจากผู้พิทักษ์ที่มีอำนาจกระทำการแทนคนเสมือนไร้ความสามารถ

ให้นำความในวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับกับการถอนความยินยอมของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล การแจ้งให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบ การใช้สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล การร้องเรียนของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล และการอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ โดยอนุโลม”

ขอเสนอแนะ โดยให้แก้ไขและเพิ่มเติมมามาตรา 20 วรรคที่หนึ่ง และเพิ่มข้อความในวรรคที่สี่ และวรรคห้า เป็นดังนี้

มาตรา 20 “ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นผู้เยาว์ โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่า บรรลุนิติภาวะโดยการสมรสหรือไม่ หรือไม่มีฐานะเสมือนดังบุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วตามมาตรา 27 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่การให้ความยินยอมของผู้เยาว์ไม่ใช่การใด ๆ ซึ่งผู้เยาว์อาจให้ความยินยอมโดยลำพังได้ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 22 มาตรา 23 หรือมาตรา 24 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ใช้อำนาจปกครองที่มีอำนาจกระทำการแทนผู้เยาว์ด้วย

(2) ในกรณีที่ผู้เยาว์มีอายุไม่เกินสิบสามปี ให้ขอความยินยอมจากผู้ใช้อำนาจปกครองที่มีอำนาจกระทำการแทนผู้เยาว์

ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นคนที่ไร้ความสามารถ การขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว ให้ขอความยินยอมจากผู้อนุบาลที่มีอำนาจกระทำการแทนคนที่ไร้ความสามารถ

ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นคนที่เสมือนไร้ความสามารถ การขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว ให้ขอความยินยอมจากผู้พิทักษ์ที่มีอำนาจกระทำการแทนคนที่เสมือนไร้ความสามารถ

ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นบุคคลวิกลจริต ที่ศาลยังมิได้มีคำสั่งให้เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ โดยขอความยินยอมจากผู้ดูแลหรือผู้ใช้อำนาจปกครองบุคคลวิกลจริต

ให้นับความในวรรคหนึ่ง วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับกับการถอนความยินยอมของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล การแจ้งให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบ การใช้สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล การร้องเรียนของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล และการอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ คนวิกลจริต โดยอนุโลม”

2. ปัญหาการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว ซึ่งมาตรา 26 (2) เป็นข้อยกเว้นที่แม้ไม่ได้รับความยินยอมโดยชัดแจ้ง ก็สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวได้ อีกทั้งยังสามารถเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นได้ ถ้าไม่ได้เปิดเผย ออกไปภายนอกมูลนิธิ สมาคม หรือองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรนั้น จึงจะเห็นได้ว่า เป็นการกำหนดขอบเขตที่กว้างมาก จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 26 (2) ดังนี้

เดิม มาตรา 26 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อในลัทธิ ศาสนาหรือปรัชญา พฤติกรรมทางเพศ ประวัติอาชญากรรม ข้อมูลสุขภาพ ความพิการ ข้อมูลสหภาพแรงงาน ข้อมูลพันธุกรรม ข้อมูลชีวภาพ หรือข้อมูลอื่นใด ซึ่งกระทบต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในทำนองเดียวกันตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยไม่ได้รับความยินยอมโดยชัดแจ้งจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่

(2) เป็นการดำเนินกิจกรรมโดยชอบด้วยกฎหมายที่มีการคุ้มครองที่เหมาะสมของมูลนิธิ สมาคม หรือองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการเมือง ศาสนา ปรัชญา หรือสหภาพแรงงาน ให้แก่สมาชิก ผู้ซึ่งเคยเป็นสมาชิก หรือผู้ซึ่งมีการติดต่ออย่างสม่ำเสมอกับมูลนิธิ สมาคม หรือองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว โดยไม่ได้เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นออกไปภายนอกมูลนิธิ สมาคม หรือองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรนั้น”

ขอเสนอแนะโดยให้แก้ไขและเพิ่มข้อความ ในมาตรา 26 (2) เป็นดังนี้

มาตรา 26 “ห้ามมิให้เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อในลัทธิ ศาสนาหรือปรัชญา พฤติกรรมทางเพศ ประวัติอาชญากรรม ข้อมูลสุขภาพ ความพิการ ข้อมูลสหภาพแรงงาน ข้อมูลพันธุกรรม ข้อมูลชีวภาพ หรือข้อมูลอื่นใด ซึ่งกระทบต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในทำนองเดียวกันตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยไม่ได้รับความยินยอมโดยชัดแจ้งจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่

(2) เป็นการดำเนินกิจกรรมโดยชอบด้วยกฎหมายที่มีการคุ้มครองที่เหมาะสมของมูลนิธิ สมาคม หรือองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการเมือง ศาสนา ปรัชญา หรือสหภาพแรงงาน ให้แก่สมาชิก สมาคม หรือองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว แต่ห้ามมิให้ทำการเปิดเผยข้อมูล แม้จะเป็นการเปิดเผยภายในองค์กรก็ตาม เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลให้เปิดเผยภายในองค์กรได้”

3. ปัญหาเรื่องระยะเวลาในการดำเนินการลบ หรือทำลาย ข้อมูลส่วนบุคคล แม้จะกำหนดสิทธิให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล มีสิทธิให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ดำเนินการลบ หรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ เมื่อข้อมูลส่วนบุคคลนั้นหมดความจำเป็นในการเก็บรักษาได้ตามวัตถุประสงค์ หรือในกรณีเมื่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลถอนความยินยอม ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

บุคคลนั้นได้ต่อไป แต่ทั้งนี้ไม่ได้กำหนดระยะเวลาดำเนินการลบหรือทำลายไว้ จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 33 ดังนี้

เดิม มาตรา 33 บัญญัติว่า “เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการลบ หรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) เมื่อข้อมูลส่วนบุคคลหมดความจำเป็นในการเก็บรักษาไว้ตามวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

(2) เมื่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลถอนความยินยอมในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลและผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นได้ต่อไป

(3) เมื่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลคัดค้านการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 32 (1) และผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่อาจปฏิเสธคำขอตามมาตรา 32 (1) (ก) หรือ (ข) ได้ หรือเป็นการคัดค้านตามมาตรา ๓๒ (๒)

(4) เมื่อข้อมูลส่วนบุคคลได้ถูกเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามที่กำหนดไว้ในหมวดนี้”

ขอเสนอแนะโดย ให้แก้ไขเพิ่มเติมโดยให้เพิ่มวรรคสอง ในมาตรา 33 เป็นดังนี้

มาตรา 33 “เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการลบ หรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) เมื่อข้อมูลส่วนบุคคลหมดความจำเป็นในการเก็บรักษาไว้ตามวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

(2) เมื่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลถอนความยินยอมในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลและผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นได้ต่อไป

(3) เมื่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลคัดค้านการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 32 (1) และผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่อาจปฏิเสธคำขอตามมาตรา 32 (1) (ก) หรือ (ข) ได้ หรือเป็นการคัดค้านตามมาตรา ๓๒ (๒)

(4) เมื่อข้อมูลส่วนบุคคลได้ถูกเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามที่กำหนดไว้ในหมวดนี้

การดำเนินการของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตามวรรคหนึ่ง เมื่อผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลได้รับคำร้องแล้ว ให้ดำเนินการทันที หรือในกรณีที่ต้องทำการตรวจสอบ ให้แจ้งต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล แต่ทั้งนี้ ต้องให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา 1 เดือน นับตั้งแต่วันที่ได้รับคำร้องจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล”

4. ปัญหาเรื่องหลักความถูกต้องของข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งหลักสำคัญเกี่ยวกับการคุ้มครองส่วนบุคคล คือหลักความถูกต้องของข้อมูล โดยในมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัตินี้ ระบุคุณลักษณะของข้อมูลที่ถูกควบคุมข้อมูลมีหน้าที่รักษาหรือดำรงไว้ คือถูกต้อง เป็นปัจจุบัน สมบูรณ์ และไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด โดยกำหนดสิทธิของเจ้าของข้อมูลในการขอแก้ไข และ สิทธิในการขอให้ระงับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล โดยหลักความถูกต้องเป็นส่วนหนึ่งของวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ ผู้ควบคุมข้อมูลก็มีหน้าที่ดำเนินการรักษาคุณภาพหรือมาตรฐานของข้อมูล แต่ทั้งนี้กฎหมายก็ไม่ได้กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาเมื่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลขอให้ทำการแก้ไข หรือขอให้ระงับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งเป็นข้อบกพร่องที่ทำให้การใช้สิทธินั้นอาจล่าช้า หรือทำให้ประชาชนนั้นเกิดความเดือดร้อนหากการดำเนินการนั้นช้าเกินไป จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 35 ดังนี้

เดิม มาตรา 35 บัญญัติว่า “ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องดำเนินการให้ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นถูกต้อง เป็นปัจจุบัน สมบูรณ์ และไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด”

ขอเสนอแนะโดยให้แก้ไขเพิ่มเติมโดยให้เพิ่มวรรคสอง ในมาตรา 35 ดังต่อไปนี้

มาตรา 35 “ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องดำเนินการให้ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นถูกต้องเป็นปัจจุบัน สมบูรณ์ และไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด

โดยการดำเนินการตามวรรคหนึ่งนั้น ให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล กำหนดขั้นตอนแนวทางที่ชัดเจนและสมเหตุผล เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ไม่เป็นปัจจุบัน ไม่สมบูรณ์ หรือก่อให้เกิดความเข้าใจผิดตามวัตถุประสงค์จะต้องแก้ไขโดยไม่ชักช้า”

เอกสารอ้างอิง

กฤษฎ์ อุทัยรัตน์. บทสรุป PDPA กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธรรมนิติ, 2565.

อริยพร โพธิ์ใส. “หลักเกณฑ์ในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล.” จุลนิติ ปีที่ 16 ฉบับที่ 2 (เดือนมีนาคม-เมษายน 2562): 151-161.

คณธิป ทองรวีวงศ์. การปฏิรูปกฎหมายข้อมูลส่วนบุคคลของคนไทยเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2559.

กิตติพงศ์ กมลธรรมวงศ์. “การคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ในระบบกฎหมายไทย: ปัญหาและแนวทางแก้ไข.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์, 2549.

ธาริณี มณีรอด. “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล.” วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2559.

ปัทมา มัญจนกร. “ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในเครือข่ายสังคมออนไลน์: ศึกษากรณีผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลและผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562.” วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2564.